

Odgovori na dodatna pitanja po Trećem periodičnom izvještaju o pravima svih radnika migranata i članova njihove porodice

1. I. Opšte informacije

Dostavite informacije o rezultatima i poteškoćama sa kojima se susrećete prilikom primjene Zakona o strancima koji je usvojen 2015. godine. Navedite ažurirane informacije o novim zakonima koji se odnose na zaštitu prava radnika migranata i članova njihovih porodica, novim strategijama i akcionim planovima usvojenim radi poboljšanja primjene odredaba Konvencije i nedavno ratifikovanih međunarodnih instrumenata koji se odnose na migracije.

Radi lakšeg provođenja Zakona o strancima ("Službeni glasnik BiH", broj 88/15), u periodu 2016-2018. godine doneseni su sljedeći provedbeni podzakonski akti:

- Pravilnik o ulasku i boravku stranaca ("Službeni glasnik BiH", broj 25/16),
- Pravilnik o nadzoru i udaljenju stranca iz BiH, ("Službeni glasnik BiH", broj 28/16),
- Pravilnik o izgledu i sadržaju zahtjeva za izdavanje putne isprave za lica bez državljanstva i putnog lista za strance ("Službeni glasnik BiH", broj 41/16),
- Pravilnik o sadržaju, načinu vođenja i korištenja službenih evidencija o stancima ("Službeni glasnik BiH", broj 51/16),
- Pravilnik o standardima funkcionisanja i drugim pitanjima značajnim za rad Imigracionog centra ("Službeni glasnik BiH", broj 55/16),
- Pravilnik o registrovanju biometrijskih karakteristika stranaca ("Službeni glasnik BiH", broj 55/16),
- Odluka o određivanju međunarodnih graničnih prelaza na kojima se mogu izdavati vize ("Službeni glasnik BiH", broj 66/16),
- Odluka o dopuni Odluke o određivanju međunarodnih graničnih prelaza na kojima se mogu izdavati vize ("Službeni glasnik BiH", broj 15/17),
- Pravilnik o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima ("Službeni glasnik BiH", broj 79/16),
- Pravilnik o centralnoj bazi podataka o strancima ("Službeni glasnik BiH", broj 19/17),
Pravilnik o obavezama prevoznika koji dovode strance na granične prelaze BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 23/18).

Navedeni podzakonski akti primjenjuju se na sve strance pa time i na radnike migrante i na članove njihovih porodica. U skladu sa Strategijom u oblasti migracija i azila i Akcionim

planom za period 2016-2020. godine, u periodu 2019-2020. godine planirane su izmjene i dopune Zakona o strancima radi usklađivanja sa EU Acquis kao i radi preciznijeg definisanja pojedinih odredbi koje su se u praksi pokazale nedovoljno preciznim.

Takođe, navedite informacije o specifičnim, vremenski određenim i mjerljivim ciljevima i ciljevima koji su postavljeni za realizaciju prava radnika migranata i aranžmanima za praćenje te realizacije.

Ciljevi za realizaciju prava naših radnika migranata su vezani za poštivanje potpisanih Sporazuma i dogovora o zapošljavanju. Sve osobe koje odlaze na rad u inostranstvo posredstvom Agencije za rad i zapošljavanje BiH su uredno odjavljene sa biroa nezaposlenih, te imaju prava na radu u navedenim državama kao i domaća radna snaga u tim državama. Svako odstupanje od sporazuma ili dogovora koje bude prijavljeno, bude riješeno u skladu sa odredbama Sporazuma. Agencija za rad i zapošljavanje BiH u saradnji sa zavodima za zapošljavanje entiteta i Brčko distrikta BiH ispred BiH je nadležana institucijama za provođenje tih sporazuma

2. Prema informacijama koje ima Komitet, Država potpisnica je 2018. godine doživjela priliv migranata, uglavnom sa Bliskog Istoka. Dostavite informacije o preduzetim mjerama za primjenu Konvencije i integraciju ovih migranata i članova njihovih porodica. Koje su konkretne mjere preduzete kako bi se osiguralo da ovi migranti imaju pristup zapošljavanju, zdravstvenoj zaštiti, obrazovanju i drugim službama, da im se pruži individualna zaštita, kao i procjene rizika?

U Republici Srpskoj bez obzira na Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju stranih državljana i lica bez državljanstva ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 117/11), koji daje ista prava strancima sa odobrenom međunarodnom zaštitom u BiH i strancima sa odobrenom privremenom zaštitom da imaju pravo na rad u Republici Srpskoj kao i njeni građani bez obaveze pribavljanja radne dozvole, u 2018 godini, nemaju podatke da li je bilo individualnih zahtjeva za ostvarivanje prava na rad i zapošljavanje.

Na području Federacije neophodno je prije svega regulisati status migranata sa Bliskog istoka (razdvojiti regularne od neregularnih migranta) cilju preduzimanja konkretnih mjera kroz koje bi im se osigurao pristup zapošljavanju.

U skladu sa podacima kojim raspolaže Odjeljenje za zdrastvo i ostale usluge, na teritoriji Brčko distrikta BiH nije bilo lica, migranata, niti članova njihovih porodica prema kojim bi konkretne mjere bile preduzimane.

U skladu sa obavezama Odjeljenja za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH o sprovođenju odredbi Međunarodne konvencije o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica, u školama Brčko distrikta nije bilo upisanih učenika niti polaznika predškolskog uzrasta, članova porodica, koji su imali status migranata u proteklom periodu. Zakonom o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama u Brčko distriktu BiH, ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH," broj 10/08) u članu 16 (obrazovanje stranih državljana i osoba bez državljanstva) propisano je da "Strani državljanin i osoba bez državljanstva imaju pravo sticati osnovno i srednje obrazovanje u Distriktu u skladu sa odredbama ovog zakona,

međunarodnim konvencijama, međunarodnim ugovorima i sporazumima koje je zaključila BiH, te ugovorima i sporazumima koje je zaključila Skupština Distrikta."

3. U svom izvještaju je Država potpisnica navela da je u martu 2016. godine usvojena nova Strategija za migracije i azil. Dajte dalja pojašnjenja:

Koji su rezultati i teškoće sa kojima se susreće prilikom realizacije nove Strategije za migracije i azila, posebno prilikom realizacije Akcionog plana za migracije i azila za period 2016. do 2020. godine;

Da li je Država potpisnica izvršila procjenu uticaja prethodne strategije i akcionog plana i da li su naučene lekcije uključene u novu Strategiju i akcioni plan za migracije i azil.

a) Trenutno je u izradi redovni izvještaj o realizaciji aktivnosti iz Strategije u oblasti migracija i azila i akcijskog plana za 2018. godinu. U izradi ovog izvještaja učestvuju članovi Koordinacijskog tijela za pitanja migracija i azila u BiH (Ministarstvo sigurnosti - Sektor za imigraciju, Sektor za azil, Granična policija BiH, Služba za poslove sa strancima, Državna agencija za istrage i zaštitu; Ministarstvo vanjskih poslova - Sektor za međunarodno-pravne i konzularne poslove i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice - Sektor za iseljništvo i Sektor za izbjeglice, raseljene, osobe, readmisiju i stambenu politiku). Nakon usvajanja na sastanku Koordinacijskog tijela za pitanja migracija izvještaj će biti upućen na usvajanje Vijeću ministara BiH, a potom i dostupan na web stranici Ministarstva sigurnosti. www.msb.gov.ba Određene aktivnosti nisu realizovane jer je BiH u 2018. godini bila izložena do sada najvećim migracijskim izazovima prouzrokovanim pojačanim nezakonitim ulascima. Aktivnosti sektora i agencija su prvenstveno usmjerene na rješavanje trenutne migracijske situacije te će izvjestan broj aktivnosti biti realiziran u narednom periodu.

b) Strategija u oblasti migracija i azila i Akcijski plan 2012-2015 korištena je kao vrlo važan izvor pogotovu što se na rezultatima provedbe ovoga strateškoga dokumenta temelji projekcija strateških ciljeva BiH u ovome području za period 2016-2020. godina.

4. U svojim prethodnim zaključnim napomenama (CMW/C/BIH/CO/2, para. 12) je Komitet predložio da Država potpisnica ohrabri Entitete (Republiku Srpsku i Brčko Distrikt) da usklade zakonodavstvo kako bi se osiguralo da radnici migranti u Državi potpisnici u potpunosti uživaju prava koja su im garantovana Konvencijom, posebno u oblasti zapošljavanja, obrazovanja i socijalne zaštite. Država potpisnica je u svom izvještaju ukazala da se to da se takva mogućnost ne može isključiti. Dostavite ažurne informacije o napretku koji je napravljen za usklađivanje zakonodavstva različitih entiteta (Republika Srpska i Brčko Distrikt) u određenim oblastima Konvencije, kao što su zapošljavanje, obrazovanje i socijalna sigurnost.

U Republici Srpskoj u oblasti zapošljavanja nije bilo potrebe mjenjati propise obzirom da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju stranih državljana i lica bez državljanstva ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 117/11), propisano da "Stranci sa stalnim odobrenim boravkom u BiH, stranci sa odobrenom međunarodnom zaštitom u BiH i stranci sa odobrenom privremenom zaštitom imaju parvo na rad u Republici Srpskoj kao i njeni građani bez obaveze pribavljanja radne dozvole".

U Federaciji BiH su migranti lica uglavnom sa Bliskog Istoka koja često napuštaju mjesto boravka unutar teritorije FBiH, te im je gotovo nemoguće osigurati bilo kakva radni angažman

Prema podacima kojima raspolažu nadležne institucije BiH namjera migranata je da što prije napuste BiH i upute se prema zemljama Evropske unije

Zaknodavstvo u Vladi Brčko distrikta BiH u oblasti zapošljavanja ne poznaje prepreke, osim administrativnih koje se odnose na kretanje i boravak stranaca, a koje su u nadležnosti BiH. Socijalna sigurnost, u koju spadaju i prava iz radnih odnosa, PIO i zdravstveno osiguranje, većim djelom su u nadležnosti Brčko distrikta BiH, a dio je u nadležnosti entiteta i za građane koji žive u Brčko distriktu BiH. U skorijem periodu očekuje se usvajanje novog Zakona o radu koji će biti još usklađeniji sa svim preuzetim obavezama, a najviše u dijelu zabrane diskriminacije po bilo kom osnovu.

Odgovor Odjeljenja za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH sadržan u odgovoru na preporuku broj 2.

5. Navedite informacije o preduzetim mjerama za poboljšanje prikupljanja kvantitativnih i kvalitativnih podataka, razvrstanih po polu, starosti, nacionalnosti / etničkoj pripadnosti i migracionom statusu, posebno o djeci bez pratnje i radnicima migrantima iz BiH u inostranstvu, kako bismo ih koristili u procjeni primjene Konvencije. Takođe, dostavite ažurirane podatke, razvrstane po polu, starosti i nacionalnosti ili, ako ih nemate, procjenu broja neregularnih radnika koji žive ili prolaze kroz Bosnu i Hercegovinu. Takođe, dostavite podatke, razvrstane po polu i starosti, o broju radnika migranata iz BiH i članova njihovih porodica u inostranstvu, uključujući one u neregularnoj situaciji.

Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine ima podatke o zaposlenim državljanima iz BiH koji su zaposleni u drugim zemljama sa kojima BiH ima potpisan bilateralni sporazum o zapošljavanju. Agencija za rad i zapošljavanje BiH, u saradnji sa zavodima za zapošljavanje entiteta i Brčko distrikta BiH, je nadležan organ za provođenje tih sporazuma.

Zapošljavanje u Sloveniji se odvija preko Sporazuma o zapošljavanju državljana BiH u Republiku Sloveniju, dok je za Njemačku potpisan Dogovor za zapošljavanje medicinskih radnika na poslove njegovatelja u SR Njemačku, gdje mogu ići osobe sa završenom srednjom medicinskom školom opšteg ili pedijatrijskog smjera, koje imaju položen stručni ispit u BiH i znanje njemačkog jezika na minimum B1 nivou, prema evropskom referentnom okviru za jezike.

Sve osobe koje odlaze na rad u inostranstvo posredstvom Agencije za rad i zapošljavanje BiH su uredno objavljenе sa biroa nezaposlenih, te imaju prava na radu u navedenim državama kao i domaća radna snaga u tim državama.

Za osobe koje odlaze u inostranstvo mimo Agencije za rad i zapošljavanje BiH, agencija nema podatke jer te osobe nisu dužne nigdje da evidentiraju svoj odlazak.

Agencija za rad i zapošljavanje BiH trenutno učestvuje u realizaciji sporazuma o zapošljavanju sa slijedećim državama:

Slovenija

Kretanje broja zaposlenih osoba u R. Sloveniji može se vidjeti u tabeli ispod:

Godina realizacije Sporazuma	Izdato radnih dozvola (zaposleno lica)
2013.	661
2014.	1.870
2015.	2.677
2016.	4.778
2017.	9.923
2018.	16.090
Do	
UKUPNO	35.999

SR Njemačka

Kretanje broja osoba zaposlenih u SR Njemačku može se pratiti iz tabele ispod:

Godina realizacije	Izdato radnih dozvola
2013.	186
2014.	566
2015.	870
2016.	1.079
2017.	851 (74 triple win)
2018.	1.000 (61? triple win)
UKUPNO	4.552

Kao što je već navedeno u SR Njemačku, putem Agencije za rad i zapošljavanje BiH, se zapošljavaju samo osobe sa srednjom medicinskom školom.

Agencija ne posjeduje podatke, razvrstane po polu, starosti i nacionalnosti broja neregularnih radnika koji žive ili prolaze kroz BiH. Takođe, ne posjeduje podatke ni procjene broja radnika migranata iz BiH i članova njihovih porodica u inostranstvu, uključujući one u neregularnoj situaciji, osim podataka po sporazumima koji su navedeni.

6. II. Informacije koje se odnose na članove Konvencije

A. Opšta načela

6. Dostavite ažurirane podatke koji se odnose na:

broj i vrstu tužbi koje su rješavali pravosudni organi i / ili administrativni mehanizmi nadležni za rješavanje tužbi radnika migranata i članova njihovih porodica od 2012. godine, kao i donijetih odluka;

pravnu pomoć koja se pruža radnicima migranata u regularnoj ili neregularnoj situaciji i preduzetim mjerama kako biste obavijestili njih i članove njihovih porodica o pravnim lijekovima koji su im dostupni zbog kršenja njihovih prava;

reparacije dodijeljene žrtvama takvih povreda, uključujući i one u obliku restitucije, nadoknade, rehabilitacije, zadovoljenja i uvjeravanja da se povrede neće ponoviti.

VSTB BiH nije u mogućnosti dostaviti podatke o broju i vrsti tužbi koje su rješavali pravosudni organi i/ili administrativni mehanizmi nadležni za rješavanje tužbi radnika migranata i članova njihovih porodica jer se u Sistemu za automatsko upravljanje predmetima u tužilaštvu ("TCMS") i sudovima ("CMS") ne evidentiraju traženi podaci.

b) pravnu pomoć koja se pruža radnicima migranata u regularnoj ili neregularnoj situaciji i preduzetim mjerama kako biste obavijestili njih i članove njihovih porodica o pravnim lijekovima koji su im dostupni zbog kršenja njihovih prava;

c) reparacije dodijeljene žrtvama takvih povreda, uključujući i one u obliku restitucije, nadoknade, rehabilitacije, zadovoljenja i uvjeravanja da se povrede neće ponoviti.

Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći stupio je na snagu krajem 2016. godine, i istim je propisano da je nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći pred organima i institucijama BiH, u skladu s ovim zakonom Ured za pružanje besplatne pravne pomoći BiH, koji je unutrašnja organizaciona jedinica u sastavu Ministarstva pravde BiH. Cilj ovog zakona je da se svakom fizičkom licu osigura djelotvoran i jednak pristup pravdi u postupku pred organima i institucijama BiH pred kojima se ostvaruju ili štite pojedinačna prava, obaveze i interesi.

Obzirom da nije uspostavljen Ured za pružanje besplatne pravne pomoći, ministar pravde BiH Rješenjima o ovlaštenju, ovlastio je pet državnih službenika da pored poslova i zadataka svojih radnih mjesta privremeno obavljaju i poslove pružanja besplatne pravne pomoći u

skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći i to u toku i izvan radnog vremena, u skladu sa potrebama rada.

Na temelju Izvještaja o pružanju besplatne pravne pomoći u 2017. godini, u toku 2018. godine, u svojstvu pružatelja besplatne pravne pomoći, u skladu sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći postupljeno je u 84 predmeta.

Članom 24. Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći je propisano da Ured odlučuje o pravu na besplatnu pravnu pomoć prema odredbama ovoga zakona i podnositelju zahtjeva izdaje rješenje o odobrenoj pravnoj pomoci. U svim ovim predmetima korisnici besplatne pravne pomoći bili su tražioci azila, odnosno fizička lica pod međunarodnom zaštitom, u skladu s međunarodnim standardom

Ministarstvo pravde BiH ne raspolaže podacima o do restitucije, nadoknade ili rehabilitacije.

B. Dio II Konvencije

Član 7.

7. Država potpisnica je u svom izvještaju navela da su nakon usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije stvoreni povoljniji uslovi za zaštitu radnika migranata i članova njihovih porodica. Navedite informacije o tome u kojoj mjeri ove izmjene garantuju nediskriminaciju u praksi svim radnicima migrantima i članovima njihovih porodica u pogledu prava predviđenih Konvencijom. Obuhvatite informacije o programima obrazovanja, obuka i podizanja svijesti za borbu protiv stereotipa i diskriminacije radnika migranata i povratnika u BiH.

Izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije usvojene su u Parlamentarnoj skupštini BiH i objavljene u („Službenom glasniku BiH“, broj 66/16), a neslužbeni Prečišćeni tekst Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije na službenoj web stranici Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Zakon o zabrani diskriminacije je kroz postupak izmjena i dopuna u velikoj mjeri usuglašen s pravnom stečevinom EU i međunarodnim standardima ljudskih prava.

Izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik“ 59/09) dopunjen je sljedećim osnovama za diskriminaciju: invaliditet i starosna dob. Formulacija u Zakonu koja se odnosila na spolno izražavanje ili orijentaciju zamijenjena je sa seksualna orijentacija, rodni identitet i spolne karakteristike. U daljnjem postupku usklađivanja Zakona o zabrani diskriminacije s pravnom stečevinom EU u isti će biti inkorporirane sve osnove predviđene direktivama Evropskog parlamenta i Vijeća Evrope do njegove potpune usklađenosti

C. Dio III Konvencije

Članovi 8–15.

8. Dostavite informacije o svim slučajevima identifikovanim u Državi potpisnici u vezi sa eksploatacijom radnika migranata i članova njihovih porodica, kako onih koji su u regularnoj,

tako i onih koji su u neregularnoj situaciji. Takođe, navedite informacije o svim slučajevima identifikovanim u Državi potpisnici u vezi sa radnicima u domaćinstvu koji su u ropskom položaju, prinudnim radom i seksualnom eksploatacijom radnika migranata, posebno radnika migranata u domaćinstvu, kao i o mjerama za sprečavanje i suzbijanje ovih pojava.

Članovi 16–22.

9. Država potpisnica je u svom izvještaju navela da je u Zakonu o strancima propisano da ukupno trajanje nadzora u imigracionom centru ne može biti duže od 18 mjeseci u kontinuitetu. Dostavite ažurirane podatke, razvrstane po polu, starosti i nacionalnosti, o broju radnika migranata u regularnoj ili neregularnoj situaciji u upravnom ili sudskom pritvoru u Državi potpisnici od 2012. godine i dužini njihovog pritvora. Dostavite informacije o broju sudskih ili administrativnih odluka izrečenih protiv pritvorenih radnika migranata u Državi potpisnici i o uslovima u kojima se nalaze.

Odgovor:

Zakonom o strancima u članu 128. propisane su službene evidencije koje su dužni voditi nadležni organi: Služba za poslove sa strancima, Granična policija BiH, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo sigurnosti - Sektor za azil i Sektor za imigraciju). Navedenim članom Zakona o strancima nije propisana posebna evidencija o radnicima migrantima, tako da se iz postojećih evidencija i Centralne baze podataka o strancima ne mogu dati podaci koji bi se odnosili isključivo na radnike migrante kao ni iz statističkih podataka koji su dati u Migracionom profilu jer se i podaci u Migracionom profilu ne razvrstavaju posebno na podatke o radnicima migrantima (i članovima njihovih porodica) i podatke o ostalim migrantima.

Kada je riječ o uslovima smještaja i boravka u Imigracionom centru koji je u nadležnosti Ministarstva sigurnosti - Službe za poslove sa strancima, posljednji izvještaj Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog postupanja ili ponižavajućih kazni ili postupaka European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) dao je pozitivno mišljenje na uslove koji su obezbjeđeni u Imigracionom centru. Imigracioni centar je koncipiran i organizovan u skladu sa normama koje promoviše Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i u istom su obezbjeđeni svi uslovi za humano tretiranje osoba koje su stavljene pod nadzor.

10. U svojim prethodnim zaključnim napomenama je Komitet predložio da Država potpisnica osigura da se zadržavanju radnika migranata, uključujući i onih u neregularnoj situaciji, pribjegava samo kao krajnjem utočištu, od slučaja do slučaja, a strogo u skladu sa važećim međunarodnim standardima (CMW/C/BIH/CO/2, para. 26 (c)). Navedite detaljne podatke o broju rješenja o pritvoru radnika migranata od 2012. godine i navedite da li je Država potpisnica koristila alternativne mjere umjesto pritvaranja radnika migranata. Navedite i konkretne mjere preduzete da bi se izbjeglo pritvaranje radnika migranata isključivo na osnovu migracionog statusa i da bi se obezbijedila alternativa pritvaranju trudnica migranata, majki s malom djecom i djece bez pratnje. U svjetlu prethodnih zaključnih napomena Komiteta (CMW/C/BIH/CO/2, para. 29–30), takođe navedite informacije o mjerama koje su preduzete da djeca radnika migranata ne budu smještena u Imigracionom centru u Lukavici, jer ovaj objekat nije prilagođen njihovim potrebama.

Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu kao i Zakonom o strancima propisana je mogućnost da se strancu odredi blaža mjera nadzora ograničenjem kretanja na određeno područje ili mjesto, uz obavezu javljanja organizacionoj jedinici Službe za poslove sa strancima ili policiji. Blaža mjera nadzora može se odrediti:

- radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju, u slučaju da mu je otkazan boravak u BiH ili u drugom slučaju kad mu je izrečena mjera protjerivanja;
- radi osiguranja da će napustiti zemlju kad mu je zahtjev za odobrenje boravka odbijen, a nije napustio BiH;
- radi osiguranja udaljenja stranca iz zemlje;
- kad Služba za poslove sa strancima odobri odgađanje izvršenja mjere protjerivanja;
- ako postoje osnovi sumnje da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH;
- kad postoji sumnja u istinitost navoda stranca o njegovom identitetu ili se inače identitet stranca ne može utvrditi ni u roku od šest sati od dovođenja u službene prostorije;
- kad je stranac prihvaćen na osnovu međunarodnog sporazuma o saradnji u predaji i prihvatu lica čiji je boravak nezakonit;
- kao i u drugim slučajevima propisanim ovim zakonom.

Iz navedenog se može zaključiti da je BiH koristila alternativne mjere umjesto pritvaranja radnika migranata.

U objektu Imigracionog centra osposobljen je poseban odjel za porodice sa djecom, apartmanski paviljon (dva porodična apartmana) u kojem se osigurava pravo na porodični život i boravak djeteta sa starateljem.

Objekat Imigracionog centra ne raspolaže posebnim odjeljenjem u kojem bi bili smješteni maloljetnici bez pratnje, zbog čega Služba za poslove sa strancima ne praktikuje smještaj maloljetnih osoba u navedeni centar. Ministarstvo sigurnosti ima potpisan protokole o saradnji sa nevladinim organizacijama po pitanju smještaja maloljetnika bez pratnje, trudnica, porodica sa malom djecom, kao i drugih ranjivih kategorija (MFS - EMMAUS) kao i žrtava trgovine ljudima. Koncept samog sheltera je takav da osigurava i prostorije za igru djece, zdravstvenu zaštitu, te psihološku pomoć u slučaj potrebe.

11. U svom izvještaju je Država potpisnica navela da se protiv rješenja o stavljanju stranca pod nadzor u imigracioni centar može podnijeti žalba drugostepenom organu u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja i da je radnicima migrantima osigurana besplatna pravna pomoć. Navedite informacije o slučajevima u kojima su radnici migranti, uključujući i one koji su u neregularnoj situaciji, dobili besplatnu pravnu pomoć u podnošenju žalbe na odluku o njihovom smještaju u imigracioni pritvorski centar. Navedite i da li pritvoreni radnici migranti imaju pristup konzularnim službama i da li Država potpisnica obavještava njihove zemlje porijekla o njihovom pritvoru.

Korisnicima se ostvarivanje i zaštita njihovih prava i na zakonu zasnovanih interesa, pruža u upravnim postupcima i upravnim sporovima, nako što se pismeno usaglase da punomoćnik, odnosno pružalac besplatne pravne pomoći preduzme u najboljem interesu sve potrebne radnje.

Prvostepeni organ je Služba za poslove sa strancima, u skladu s Zakonom o strancima. Navedena služba je izricala mjeru protjerivanja stranca iz BiH, mjeru stavljanja stranca pod nadzor, odnosno ograničeno kretanje smještanjem istih u Imigracioni centar. Na rješenja pružaoci besplatne pravne pomoći uložili su žalbe Ministarstvu sigurnosti BiH kao drugostepenom organu.

U određenom broju slučajeva žalbe su uvažavane, osporena rješenja, odnosno rješenja Ministarstva sigurnosti BiH su poništena i predmeti su vraćeni na ponovni postupak.

Na konačna rješenja u upravnom postupku protiv kojih nije dozvoljena žalba, pružaoci besplatne pravne pomoći su tužbom kod Suda BiH pokretali upravne sporove, u skladu sa članom 120. Zakona o strancima.

Također, u skladu sa Zakonom o azilu, na rješenja Sektora za azil, Ministarstva sigurnosti BiH, kojim su odbijeni zahtjevi za azil korisnicima besplatne pravne pomoći, pružaoci besplatne pravne pomoći pokretali su upravne sporove, tužbom kod Suda BiH.

Pružaoци besplatne pravne pomoći su redovno posjećivali korisnike kako u Imigracionom centru u Lukavici, tako i Azilantskom centru u Delijašima, te iste obavještavali o toku i ishodu kako upravnog postupka, tako i upravnog spora. Također, pružaoci besplatne pravne pomoći su prisustvovali svim ročištima zakazanim pred Upravnim odjeljenjem Suda BiH.

Član 25.

12. Navedite broj inspekcija koje su izvršile inspekcije rada u Državi potpisnici od 2012. godine kako bi osigurale da se jednaki uslovi rada i zaštitne mjere primjenjuju na radnike migrante i domaće radnike. Koje mjere se preduzimaju za regulisanje rada u domaćinstvu u Državi potpisnici i za garantovanje radnicima migrantima u domaćinstvu prava iz Konvencije? Navedite mjere koje su preduzete da bi se ispoštovali uslovi rada radnika migranata u domaćinstvu i kako bi se osiguralo da radnici migranti u domaćinstvu imaju pristup efikasnim mehanizmima za podnošenje žalbi protiv poslodavaca.

Inspektori rada u Brčko distriktu BiH nisu imali inicijativa (pritužbi) na kršenje prava prema migrantima iz zakona koje nadziru a to su Zakon o radu, Zakon o zapošljavanju stranaca (u šta spadaju migranti) i Zakon o zapošljavanju i pravima nezaposlenih "

Član 29.

13. U svojim prethodnim zaključnim napomenama je Komitet izrazio zabrinutost što djeca radnika migranata, uključujući i romsku djecu i djecu radnika migranata u neregularnoj situaciji, često nisu prijavljena pri rođenju i nemaju lična identifikaciona dokumenta, što im otežava pristup zdravstvenoj zaštiti, socijalnoj pomoći i obrazovanju. Država potpisnica je u svom izvještaju navela da je napravljen značajan napredak i značajno je smanjen broj lica koja nisu upisana u matične knjige. Dostavite ažurirane podatke ili procjenu o broju romske djece i djece radnika migranata u neregularnoj situaciji čije rođenje nije prijavljeno; i konkretne mjere koje se preduzimaju za

rješavanje ove pojave. Opišite specifične aktivnosti koje preuzima Država potpisnica da podigne svijest i obučiti službenike za primjenu zakona o sistematskom procesu prijave rođenja sve djece radnika migranata (CMW/C/BIH/CO/2, para. 36).

Član 30.

14. Država potpisnica je u svom izvještaju navela da ne postoje podaci da su prijavljivani slučajevi diskriminacije djece migranata u pogledu pristupa obrazovanju. Koji su konkretni koraci preduzeti da bi deca migranata u neregularnoj situaciji imala pristup obrazovanju? Molimo dostavite statističke podatke o pristupu obrazovanju koje imaju djeca migranata.

Na području Unsko-sanskog kantona od ponedjeljka 28.01.2019. godine, odnosno od početka drugog polugodišta organizira se i nastava za djecu migrante u sljedeće četiri osnovne škole:

- JU OŠ „Brekovica“ Bihać (aktivnosti u periodu od 09:00 do 12:00 sati)
- JU OŠ „Harmani II“ Bihać (aktivnosti u periodu od 09:00 do 12:00 sati)
- JU OŠ „Prekounje“ Bihać (aktivnosti u periodu od 11:00 do 14:00 sati)
- JU OŠ „Prekounje“ Bihać -PŠ „Bakšaiš“ (aktivnosti u periodu od 11:00 do 14:00 sati)

Programom je do sada obuhvaćeno oko 100 djece sa četiri lokacije/kampa:

- Sedra, 45 djece. Djeca sa ove lokacije su uključena u aktivnosti koje se realiziraju u JU OŠ „Brekovica“ Bihać i JU OŠ „Prekounje“ Bihać -PŠ „Bakšaiš“
- Borići, 26 djece. Djeca sa ove lokacije su uključena u aktivnosti koje se realiziraju u JU OŠ „Harmani II“ Bihać
- Bira, 15 djece. Djeca sa ove lokacije su uključena u aktivnosti koje se realiziraju u JU OŠ „Prekounje“ Bihać
- Sigurna kuća, 6 djece. Djeca sa ove lokacije su uključena u aktivnosti koje se realiziraju u JU OŠ „Prekounje“ Bihać.

Na svim lokacijama boravi dodatni broj djece koja će se sukcesivno uključivati u planirane aktivnosti po dobijanju ljekarskog uvjerenja.

Sa djecom migrantima radi nastavno osoblje koje je prošlo Save the Children HEART (Healing and Education through Art) program što predstavlja dobru osnovu za početak rada sa djecom migrantima, a djeca će se postepeno uključivati u redovnu nastavu.

U JU OŠ „Kamenica“ Bihać jedno dijete iz migrantske populacije uključeno je u nastavni proces od septembra 2018. godine.

Navedene aktivnosti se finansiraju kroz projekat „EU podrška upravljanju migracijama i granicom u BiH” koji finansira Evropska unija, a realiziraju Međunarodna organizacije za

migracije (IOM), UNHCR i UNICEF. Komponentu projekta koja se odnosi na obrazovanje UNICEF realizira kroz saradnju sa organizacijama World Vision i Save the Children.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima o broju upisanih migranata u osnovne i srednje škole na području Zeničko-dobojskog kantona. S tim da je ovo ministarstvo zaprimilo upit dvije osnovne škole u vezi upisa djece migranata. U skladu sa članom 5. stav (8) Zakona o osnovnoj školi Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 3/18), „prava djeteta koja se odnose na obrazovanje, ispravna briga za dobrobit njegovog fizičkog i mentalnog zdravlja i sigurnosti, u školama, i na svim mjestima gdje se obrazuju, imaju prvenstvo nad svim drugim pravima, a u slučaju sukoba prava, prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje će najviše koristiti interesu djeteta.“ Članom 8. stav (2) navedenog zakona propisano je da učenici koji nemaju državljanstvo BiH, za vrijeme školovanja u BiH, moraju imati regulisan boravišni status u BiH u skladu sa odredbama Zakona o strancima („Službeni glasnik BiH“, broj 88/15), a u skladu sa stavom (3) istog člana strani državljani i lica bez državljanstava imaju pravo da stiču odgoj i obrazovanje u školama Kantona, po odredbama ovog zakona, u skladu sa konvencijama i ugovorima koje je država BiH zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Shodno navedenom, Ministarstvo za obrazovanje je obavijestilo škole koje su imale upite u vezi upisa djece migranata da je potrebno da se obrate Službi za poslove sa strancima, Terenski centar Zenica, u svrhu održavanja boravišnog statusa djece, učenika i njihove porodice, a da roditelji djece kod notara daju i ovjere izjavu pod punom moralnom i materijalom odgovornošću o dosadašnjem obrazovanju djeteta. Obavezno je da dijete redovno pohađa nastavu dok je u proceduri produženje potvrde o boravku u BiH i izrada i dostava izjave roditelja.

Prema tvrdnji Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona u periodu od oktobra 2017. godine do 31.01.2019. godine nije zaprimljen niti jedan zahtjev, institucionalni ili fizičkog lica za uključivanje u obrazovni sistem u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

U skladu sa obavezom za dostupnost i pristup obrazovanju Ministarstvo je u stalnoj saradnji sa Centrom Salakovac gdje se realiziraju pedagoške i edukativne radionice sa djecom. Također, Ministarstvo je uspostavilo set programske orijentacije za uključivanje 76-ero djece u osnovno obrazovanje, imenovalo osnovnu školu koja je zbog udaljenosti od kampa najoptimalnije rješenje, kreiralo organizacionu šemu rada, te bazu tehničko-tehnoloških potreba u cilju zadovoljavanja kvalitete za uključivanje migranata u obrazovni sistem u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je početkom septembra 2018. godine organiziralo sastanak na kojem su prisustvovali predstavnici UNICEF-a i Save the Children-a. Na sastanku je dogovoreno da će Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo pronaći način da omogući djeci, migrantima upis u osnovne škole Kantona Sarajevo. Predstavnici UNICEF-a i Save the Children-a su iskazali spremnost da pruže podršku i pomoć pri realizaciji navedenih aktivnosti. Shodno dogovoru, UNICEF BiH je

organizirao sastanak kojem su prisustvovali predstavnici različitih institucija Bosne i Hercegovine, međunarodnih organizacija, kao i predstavnici tri ministarstva obrazovanja (Unsko-sanski, Hercegovačko-neretvanski kanton i Kanton Sarajevo).

Na sastanku su doneseni zaključci na koji način uključiti djecu u obrazovni sistem i okvirno je dogovorena procedura za upis djece, migranata u osnovne škole, u tri navedena kantona.

Obzirom da djeca migranti u većini slučajeva na posjeduju potrebnu dokumentaciju za upis u škole na području BiH dogovoreno je da škole upišu djecu uz obavezno posjedovanje kartona tražitelja azila, tj. da su djeca evidentirana u službi Ministarstva sigurnosti BiH, ljekarsko uvjerenje i saglasnost roditelja/staratelja za upis djece u školu.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo delegiralo je dvije osnovne škole u blizini kolektivnih smještaja „Ušivak“ u Hadžićima i „House for All“ na Ilidži, koje trebaju biti pripremljene za upis djece. To su OŠ „Prva osnovna škola“, Ilidža i OŠ „9. Maj“, Hadžići. Razlog zbog kojeg je odlučeno da se delegiraju samo dvije škole je lakša koordinacija među institucijama odgovornim za pitanje migranata, sigurnost djece i senzibilizirane školske zajednice.

U toku mjeseca decembra uz podršku UNICEF-a i Save the Children-a organiziovani su različiti sastanci, edukacija za nastavnike navedenih škola, sastanci sa roditeljima djece, opremljene učionice i na taj način su se stekli uslovi da djeca krenu u dvije osnovne škole početkom drugog polugodišta školske 2018/2019. godine. Trenutno „Prvu osnovnu školu“ pohađaju 22 učenika, a školu „9. Maj“ 12 učenika. Učenici su zahvaljujući UNICEF -u i drugim organizacijama dobili potrebnu školsku opremu, užinu i garderobu.

Prije uključivanja u nastavne aktivnosti djeca prolaze kroz postepenu adaptaciju na školski sistem, s tim da je primarno učenje jezika.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade trenutno je u fazi izrade Programa u kojem će biti definisan načina polaganja razrednih ispita, način procjene učeničkih znanja, kao i upisivanje ocjena u pedagošku dokumentaciju. Shodno navedenom, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je spremno da uključi svu djecu migrante čiji roditelji iskažu namjeru da borave na teritoriji Kantona Sarajevo, navedeno je u odgovoru ovog ministarstva.

Član 33.

15. Navedite i mjere koje su preduzete da bi se bh emigranti i radnici migranti koji su u tranzitu ili žive u Državi potpisnici, kao i članovi njihovih porodica, informisali o pravima iz Konvencije i njihovim pravima i obavezama u državi zapošljavanja.

Mjere za radnike migrante iz BiH:

- Informisanje putem web portala Agencije www.arz.gov.ba (prikaz svih sporazuma o zapošljavanju i socijalnom osiguranju sa drugim državama, informisanje o propisima i uslovima za rad u drugim državama, elektronske brošure),
- Konferencije za štampu,
- Plakati, brošure u biroima za zapošljavanje zavoda i službi zapošljavanja u BiH,

- Saopštenja za medije.

-

D. Dio IV. Konvencije

Član 41.

16. Država potpisnica je u svom izvještaju navela da provodi edukacije i informisanje birača izvan BiH u državama u kojima se nalazi značajan broj državljana BiH, kao u Austriji, Češkoj, Danskoj, Njemačkoj, Norveškoj i Švedskoj. U svjetlu prethodnih zaključnih napomena Komiteta (CMW/C/BIH/CO/2, para. 39), u kojima je Komitet izrazio žaljenje što je samo mali dio velikog broja bh državljana koji rade u inostranstvu ostvarilo svoje pravo glasa tokom posljednjih izbora održanih u Državi potpisnici, navedite informacije o preduzetim mjerama kako bi se procijenio uticaj edukacije i mjera podizanja svijesti na poboljšanju učešća na izborima bh državljana koji rade u inostranstvu. Takođe, navedite informacije o drugim uslugama, uključujući i konzularne usluge, koje se bh radnicima migrantima pružaju u inostranstvu.

U skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH, svaki državljanin BiH s navršenih 18 godina života ima pravo glasati i biti biran. Da bi ostvario svoje biračko pravo, državljanin BiH mora biti upisan u Centralni birački spisak. Od 2006. godine na snazi je tzv. pasivna registracija za birače u zemlji, koja podrazumijeva izradu Centralnog biračkog spiska na osnovu podataka iz službene evidencije u civilnom registru građana. Međutim, za birače izvan BiH, koji privremeno borave izvan BiH (zbog privremenog rada, stipendije, studija, istraživačkog ili naučnog rada) ili su u pitanju osobe sa statusom izbjegle osobe iz BiH, da bi se nalazili na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH, postoji obaveza da za svake izbore podnesu u propisanom roku prijavu Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

U cilju pravovremenog informisanja o svim relevantnim segmentima izbornog procesa i što veće izlaznosti na izborima, Centralna izborna komisija BiH provodi edukativnu i motivacijsku kampanju za ovu kategoriju birača, pri čemu su ove aktivnosti osobito intenzivirane u izornoj godini. Period realizacije edukativne kampanje traje od objave izbora u maju do kraja septembra, s obzirom da se izbori u BiH održavaju prve nedjelje u oktobru.

U posljednja tri izborna ciklusa izrađen je promotivni video-materijal za ovu kategoriju birača, sa detaljnim objašnjenjem biračima kako se prijaviti da bi glasali putem pošte, te načinom na koji se popunjavaju prijavni obrasci (PRP 1 i PRP 2), koji je postavljen na web stranicu institucije.

Također, putem DKP mreže i partnerskih udruženja građana BiH u inostranstvu, informativni materijal - prijavni obrasci, vodiči za glasanje izvan BiH, video-materijal i svi relevantni materijali dostavljaju se do birača izvan BiH.

Nadalje, od 2010. godine Centralna izborna komisija BiH u suradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova BiH kontinuirano radi na edukaciji i informiranju birača koji žive izvan BiH, kroz posjete DKP-ovima BiH i sastancima sa udruženjima građana BiH koji žive u inozemstvu, u cilju njihovog animiranja za izlazak na izbore.

Centralna izborna komisija BiH redovno po objavi izbora uspostavlja info liniju (help-line), namijenjenu prvenstveno za pružanje pomoći i informacija biračima izvan BiH, kao i biračima u BiH za provjeru podataka o biračkom mjestu.

Sve vrijeme, zbog pravovremene informiranosti birača i svih aktera u izbornom procesu, održava se i ažurira web-stranica institucije. Sve informacije značajne za izborni proces, provjera biračkog mjesta, odluke, saopćenja, statistike, podzakonski akti i normativi na taj način su na raspolaganju javnosti. Na web stranici, kao i na You-tube kanalu dostupan je i sav video-materijal koji se koristi u informativnim i motivacionim kampanjama.

Centralna izborna komisija BiH i Ministarstvo vanjskih poslova BiH, u cilju animacije i edukacije birača koji žive izvan BiH, intenzivirali su u toku 2016. godine aktivnosti na edukaciji i informisanju birača koji žive izvan BiH.

CIK BiH je u okviru svoje zakonske obaveze, preuzima sve potrebne radnje da na vrijeme informiše birače koji borave van zemlje o svim aktuelnim pitanjima iz tog domena. Posebna pažnja posvećena je motivaciji birača koji žive izvan BiH da se registruju kako bi ostvarili svoje biračko pravo, kroz sljedeće aktivnosti:

Tokom izborne 2018. godine Centralna izborna komisija BiH provela je edukativno-neposrednu kampanju za birače koji žive izvan BiH u sljedećim državama: Slovenija (Ljubljana), Austrija (Beč, Grac, Salzburg); Italija (Milano), Švicarska (Bern), Sjedinjene Američke Države (Vašington, Čikago, Saint Louis), Njemačka (Minhen, Frankfurt, Berlin, Štuttgart,), Francuska (Strazbur), Australija (Penshurst, Smithfield, Auburn, Lappington, Bringelli, Sydney, Canberra, Melbourn, Geelong, Springval).

Primjena metode neposredne edukativne kampanje, odnosno izravnog kontakta sa biračima koji žive izvan BiH, pokazala se kao najbolji način kampanje za motivaciju birača koji žive izvan BiH. Broj birača koji su se registrovali da glasaju izvan BiH od 2010. godine do 2018. godine se povećao što se može vidjeti iz tabelarnog prikaza:

Tabela 1: prikaz registracije birača koji žive izvan BiH i odziv

R/B	Izbori	Birači registrovani za glasanje putem pošte	Glasalo putem pošte	Registrovani za glasanje u DKP	Glasalo u DKP
1.	Opći izbori 2010.	36.673	23.338	0	0
2.	Lokalni izbori 2012.	37.359	24.562	0	0
3.	Opći izbori 2014.	42.128	28.001	245	138

4.	Lokalni izbori 2016.	65.111	41.196	287	146
5.	Opći izbori 2018.	76.707	50.469	1.085	801

Tokom posjete DKP-ima, delegacije Centralne izborne komisije BiH predale su sljedeće materijale službenim osobama u elektronskoj formi i čvrstoj kopiji:

1. Vodič za prijavu birača koji borave van Bosne i Hercegovine,
2. Obrazac prijave za glasanje izvan BiH – PRP 1,
3. Obrazac –PRP 2,
4. Poster „Kako glasati“,
5. Poster „ Zlouporaba biračkog prava“
6. Poster „Biračko mjesto“

Birači koji glasaju putem pošte ili lično u DKP BiH tokom posjeta delegacije Centralne izborne komisije BiH upoznati su sa rokom za registraciju birača iz inostranstva a koji je isticao 24. juli 2018. godine. Također, birači su upoznati sa procedurama Izbornog procesa kao i sa mogućnošću da se mogu se registrirati da glasaju putem pošte odnosno lično u DKP-ima BiH, o čemu Odluku donosi Centralna izborna komisija BiH nakon što se zadovolji član 1.5 Izbornog zakona BiH. Nadalje, svi birači koji se izjasne da glasaju lično u DKP-ima BiH, ukoliko ne bude dovoljan broj zainteresiranih da glasaju u određenom DKP-u BiH, Centralna izborna komisija BiH će takvim biračima glasačke pakete dostaviti putem pošte i putem pošte mogu glasati.

Nakon uspješno provedene neposredne edukativne kampanje za birače izvan BiH, a na osnovu naprijed navedenog, Centralna izborna komisija BiH na 41. sjednici, održanoj dana 16.08.2018. godine, donijela Odluku o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH broj: 05-1-02-2-219-4/18. U skladu s navedenim, na Općim izborima 2018. godine, za državljane BiH koji privremeno žive u inostranstvu i imaju biračko pravo, organiziralo se glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, kako slijedi:

R/B	Naziv zemlje	Naziv DKP BiH	Grad u kojem se nalazi DKP BiH	Redni broj biračkog mjesta	Broj birača
1.	Australija	Ambasada BiH u Kamberi	Kamera	AU 01	45

2.	Republika Austrija	Ambasada BiH u Beču	Beč	AT 01	132
3.	Republika Austrija	Počasni konzulat BiH u Gracu	Grac	A 02	180
4.	Savezna Republika Njemačka	Ambasada BiH u Berlinu	Berlin	D 01	68
5.	Savezna Republika Njemačka	Generalni konzulat BiH u Frankfurtu	Frankfurt	D 02	35
6.	Savezna Republika Njemačka	Generalni konzulat BiH u Štutgartu	Štutgart	D 03	107
7.	Savezna Republika Njemačka	Generalni konzulat BiH u Minhenu	Minhen	D 04	244
8.	Kraljevina Norveška	Ambasada BiH u Oslu	Oslo	N 01	180
9.	Republika Srbija	Ambasada BiH u Beogradu	Beograd	S 01	80
10.	SAD	Generalni konzulat BiH u Čikagu	Čikago	US 01	81

Nakon što je Centralna izborna komisija BiH donijela Odluku o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u skladu sa članom 15. Pravilnika o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora ("Službeni glasnik BiH", broj 29/18) (u daljnjem tekstu: Pravilnik), Ministarstvo vanjskih poslova BiH, imalo obavezu da u roku od 10 dana od dana obaveštenja o donijetoj Odluci, dostavi Centralnoj izbornoj komisiji BiH prijedlog članova biračkih odbora i njihovih zamjenika u naprijed navedenim DKP-ima BiH koji su određeni za biračko mjesto za glasanje državljana Bosne i Hercegovinam, vodeći računa da predloženi kandidati ispunjavaju uslove propisane članom 6. ovog pravilnika.

Opći uslovi za imenovanje članova biračkih odbora propisani članom 2.2 stav (1) Izbornog zakona BiH ("Službeni glasnik BiH" br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16), odnosno istim je utvrđeno da je član izborne komisije i biračkog odbora lice sa pravom glasa.

Nadalje, članom 6. stav (1) i (2) Pravilnika propisano je da pored općih uslova iz člana 2.2 stav (1) Izbornog zakona BiH, član biračkog odbora u DKP-ima BiH mora ispunjavati posebne uslove:

da je upisan u izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače koji glasaju izvan BiH u DKP-ima BiH ili poštom,

da ima najmanje završenu srednju školu, a izuzetno da ima nižu stručnu spremu od propisane, u cilju ispunjenja uslova iz člana 1.5 stav (5) Izbornog zakona BiH.

U biračkom odboru obavezno se osigurava zastupljenost članova iz svakog konstitutivnog naroda.

Nadalje, u skladu sa članom 18. stav (1) i (3) Pravilnika, **Centralna izborna komisija BiH organizirala je obuku** predsjednika i članova biračkih odbora u DKP-ima BiH, kao i njihovih zamjenika, o načinu glasanja i brojanju koverti s glasačkim listićima.

Obuka članova biračkih odbora u DKP –ima BiH provedena je u periodu od 11.09.2018. godine do 21.09.2018. godine sljedećim redosljedom.

R/B	Naziv zemlje	Naziv DKP BiH	Grad u kojem se nalazi DKP BiH	Obuka održana
1.	Republika Austrija	Ambasada BiH u Beču	Beč	11.09.2018
2.	Republika Austrija	Počasni konzulat u Gracu	Grac	11.09.2018
3.	Savezna Republika Njemačka	Generalni konzulat BiH u Berlin	Berlin	13.09.2018
4.	Savezna Republika Njemačka	Generalni konzulat BiH u Minhen	Minhen	18.09.2016
5.	Savezna Republika Njemačka	Generalni konzulat BiH u Štutgartu	Štutgart	19.09.2016
6.	Savezna Republika Njemačka	Ambasada BiH u Frankfurt	Frankfurt	20.09.2016
7.	Australija	Ambasada BiH u Kamberi –	Kanbera	28.09.2018

		obuka putem skypa		
8.	Kraljevina Norveška	Ambasada BiH u Oslu - obuka putem skypa	Oslo	02.10.2018
9.	Republika Srbija	Ambasada BiH u Beogradu obuka putem skypa	Beograd	02.10.2018
10.	SAD	Generalni konzulat BiH u Čikagu obuka putem skypa	Čikago	18.09.2018 i 19.10.2018

Nakon provedene obuke Centralna izborna komisija BiH je izvršila provjeru znanja i uspješnim predsjednicima i članovima biračkih odbora i njihovim zamjenicima u DKP-ima BiH dodijelila certifikate. Također tokom obuke predsjednicima biračkih odbora uručen je neosjetljivi materijal koji se sastoji od Zapisnik o radu biračkog odbor Glasačka kutija; Paravan glasačka kabina; Set obrazaca za biračko mjesto; Kandidatske liste; Kutija sa neosjetljivim materijalom.

Nakon završene obuke biračkih odbora za biračka mjesta u DPK –ima BiH, utvrđeno je da je obuku prošlo 60 članova biračkog odbora iz 10 DKP-ova BiH, za iste je izdat certifikat.

E.Dio V. Konvencije

Članovi 58, 59, 61. i 63.

17.Navedite situaciju i obim zaštite koji su dati pograničnim radnicima (čl. 58), sezonskim radnicima (čl. 59), radnicima vezanim za projekte (čl. 61) i samozaposlenim radnicima (čl. 63) u Državi potpisnica

Član 59.

18.Država potpisnica je u svom izvještaju navela da Zakon o radu posebno ne govori o sezonskim radnicima. Molimo da date informacije o preduzetim mjerama za zaštitu sezonskih radnika od kršenja njihovih radnih prava. Nakon usvajanja Zakona o strancima 2015. godine koji je propisao obavezu prijavljivanja sezonskih radnika, molimo vas da date informacije o instituciji koja ima mandat da registruje sezonske radnike u Državi potoisnici. Navedite i podatke o broju prijavljenih sezonskih radnika od usvajanja Zakona o strancima 2015. godine. Koje su konkretne mjere preduzete za praćenje praksi zapošljavanja u oblasti građevinarstva, poljoprivrede i rada u domaćinstvu radi zaštite sezonskih radnika od nepravednih i eksploatacionih uslova rada? Takođe, dajte informacije o sankcijama koje se primjenjuju u slučajevima kršenja i pravnim lijekovima dostupnim žrtvama kršenja.

Rezultat saradnje Agencije za rad i zapošljavanje BiH sa Dunavskim regionom za ekonomske integracije migranata - DRIM projekt, predstavlja informacijsku platformu Dunavski kompas putem

kojeg su dostupne informacije našim građanima o radnim migracijama u osam država članica Dunavske regije (Njemačka, Austrija, Češka, Slovačka, Mađarska, Hrvatska, Slovenija i Srbija).

Agencija za rad i zapošljavanje BiH već koristi aplikaciju Dunavski kompas i svi kandidati zainteresirani za odlazak u jednu od država članica Dunavske regije mogu putem ove aplikacije dobiti sve relevantne informacije o načinu zasnivanja radnog odnosa u ovim državama što je ključno da se eliminiraju moguće zloupotrebe radnika na radu u inostranstvu.

Najsigurniji način upravljanja radnim migracijama je postojanje pravnog okvira, tj. međudržavnih sporazuma, koji reguliraju zapošljavanje državljana jedne države u drugoj državi. Iskustva ARZ BiH govore da ovaj način upravljanja radnim migracijama omogućava sigurnost i zaštitu radnika na radu u drugim državama, omogućava legalno zapošljavanje, onemogućava prevare prilikom zapošljavanja, te državi iz koje odlazi radna snaga na rad u inostranstvo omogućava upravljanje migracijama u kontekstu potreba domaćeg tržišta rada, odnosno posredovanje u zapošljavanju samo one radne snage koja čini višak na domaćem tržištu rada.

U toku je postupak pregovaranja između Vlade R Hrvatske i Vijeća Ministara BiH radi zaključivanja Sporazuma o sezonskom zapošljavanju u R Hrvatskoj koji će predstavljati pravni okvir za zaštitu sezonskih radnika od kršenja njihovih radnih prava.

F.Dio VI. Konvencije

Član 64.

19.Država potpisnica je u svom izvještaju navela da planirala da provede istraživanje o broju bh državljana koji žive u drugim zemljama u regionu, uključujući i Evropsku uniju, kako bi inicirali dalje bilateralne sporazume u oblasti zapošljavanja. Dostavite ažurirane informacije o tome da li je ovo istraživanje provedeno i, ako jeste, koji su bili rezultati. Koje su druge mjere preduzete za sklapanje bilateralnih sporazuma sa drugim zemljama?

Istraživanje nije provedeno, jer nisu odobrena finansijska sredstava u budžetu Institucija BiH. Što se tiče bilateralnih ugovora, u toku su pregovori za zaključivanje Sporazuma o zapošljavanju sa R. Crnom Gorom i Sporazum o sezonskom zapošljavanju sa R. Hrvatskom.

Članovi 65. i 66.

20.Molimo da date informacije o uslugama i mjerama zaštite koje su date radnicima migrantima Države potpisnice i članovima njihovih porodica u zemljama prijema.

Radnici koji rade u zemljama sa kojima je BiH potpisala Sporazume ili Dogovore o zapošljavanju su zaštićeni potpisanim aktima i sve osobe koje odlaze na rad u inostranstvo posredstvom Agencije za rad i zapošljavanje BiH su uredno odjavljene sa biroa nezaposlenih, te imaju prava na radu u navedenim državama kao i domaća radna snaga u tim državama.

Iz postojećih evidencija i Centralne baze podataka o strancima ne mogu se dati statistički podaci koji bi se odnosili na izdata odobrenja privremenog boravka sezonskim radnicima.

Član 67.

21. Navedite razvrstane statističke podatke o broju i procentu bh povratnika koji su imali koristi od stambenog projekta koji Država potpisnica realizuje da bi poboljšala integraciju povratnika. Takođe, dajte informacije o preduzetim mjerama kako bi se olakšao njihov pristup zdravstvenoj zaštiti, zapošljavanju, socijalnom osiguranju, obrazovanju i stručnim mogućnostima. Navedite ažurirane informacije o aktivnostima koje je proveo Koordinacioni tim kojeg je formiralo Vijeće ministara u cilju realizacije Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma, koji, između ostalog, zahtijeva od Države potpisnice da stvori ekonomske i socijalne uslove pogodne za povratak i reintegraciju bh državljana.

Iz budžetskih sredstava države, entiteta, Brčko distrikta BiH i putem donatorskih i kreditnih sredstava u periodu od 2009. do 2017. godina obnovljeno je 11.754 stambene jedinice. U 2017. godini obnovljene su 902 stambene jedinice. Putem projekta OPEC-a obnovljene su 74 stambene jedinice, projekta Saudijskog razvojnog fonda 94 stambene jedinice, Regionalnog stambenog programa 336 stambenih jedinica, iz budžeta Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske 45 stambenih jedinica, budžeta Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica 304 stambene jedinice i budžeta Brčko distrikta BiH 49 stambenih jedinica, čiji je cilj stambeno zbrinjavanje najugroženijih raseljenih osoba i izbjeglih osoba iz regiona. U 2017. godini implementiran je 378 projekata pomoći u obnovi komunalne i socijalne infrastrukture na prostorima gdje žive raseljene osobe i povratnici. Za projekte elektrifikacije stambenih jedinica raseljenih osoba i povratnika, u periodu od 2009. do 2017. godine, uloženo je cca 15.750.000 KM u preko 60 opština u BiH za cca 2.300 korisnika/stambenih jedinica. U toku 2017. godine održani su sastanci izvršne i zakonodavne vlasti (Odbora za povratak Parlamenta FBiH i Narodne skupštine Republike Srpske sa svim nadležnim ministarstvima) na temu zdravstvene zaštite povratnika i raseljenih osoba i zatvaranja kolektivnih centara. Na sastancima svih nivoa parlamentarne i izvršne vlasti koji se bave pitanjima raseljenih osoba i povratnika donesen je određeni set zaključaka oko zatvaranje kolektivnih centara, donošenja Zakona o socijalnom stanovanju, pitanja rješavanja zdravstvenog osiguranje za povratnike i raseljene osobe koji to nemaju, izmjena i dopuna zakona o zdravstvenom osiguranju i dr. Vijeće ministara BiH je donijelo Odluku o formiranju Koordinacionog tima za praćenje provedbe prava iz Aneksa VII DMS s ciljem koordinacije aktivnosti na praćenju provedbe prava iz Aneksa VII DMS i realizaciji strateških aktivnosti iz Revidirane strategije. Koordinacioni tim je održao prvu konstituirajuću sjednicu i razmatrao preporuke iz Revidirane strategije za provedbu Aneksa VII DMS sa prijedlogom mjera za sve oblasti (zdravstvena zaštita, socijalna i penzijsko-invalidska zaštita, rad i zapošljavanje, obrazovanje i sigurnost povratnika i raseljenih osoba). Članovi Koordinacionog tima usaglasili su se da se prva aktivnost usmjeri na ostvarivanje prava na zdravstvenu i socijalnu zaštitu izbjeglica iz BiH, raseljenih osoba u BiH i povratnika. Pored Koordinacionog tima formirana je Konsultativna radna grupa za provedbu Revidirane strategije. U proteklom periodu Konsultativna radna grupa je pripremala izvještaje o realizaciji Revidirane strategije za provedbu Aneksa VII DMS kojima su obuhvaćene sve oblasti iz Revidirane strategije i preporuke za unaprjeđenje stanja i dat osvrt na realizaciju preporuka u proteklom periodu.

Član 68.

22. Država potpisnica je u svom izvještaju navela da je Državni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalne migracije podnio nadležnim državnim i entitetskim izvršnim i zakonodavnim tijelima inicijativu za izmjene i dopune krivičnog zakona BiH koje se odnose na usklađivanje elemenata krivičnog djela trgovine ljudima sa

međunarodnim standardima. Dostavite ažurirane informacije o napretku koji je napravljen na usklađivanju zakonodavstva o trgovini ljudima i rješavanje problema nadležnosti za krivično djelo trgovine ljudima, koji predstavlja izazov za državne i entitetske tužioce.

23. U svjetlu prethodnih zaključnih napomena Komiteta (CMW/C/BIH/CO/2, para. 48), dajte informacije o realizaciji Strateške mjere B3, kojom se nastoji unaprijediti identifikacija žrtava trgovine ljudima i trgovaca ljudima. Takođe navedite ažurirane podatke o broju slučajeva trgovine ljudima koje su rješavali sudski organi, a posebno o broju istraga, krivičnih gonjenja, presuda, izrečenih kazni trgovcima ljudima i naknada dosuđenim žrtvama trgovine ljudima od 2012. godine.

Veza odgovor na preporuku broj 22 i 23

Icimpd je pomogao izradu Indikatora za identifikaciju žrtava trgovine ljudima koji su izrađeni na osnovu istraživanja dokumentacionih izvora i participativnog konsultativnog procesa među domaćim akterima uključenim u borbu protiv trgovine ljudima i ekspertima. Istraživanje dokumentacionih izvora je bilo fokusirano na tri glavne oblasti: analizu presuda donesenih po optužnicama za trgovinu ljudima i srodna djela, analizu nekoliko nedavno otkrivenih slučajeva trgovine ljudima i na pregledu stručne literature na temu identifikacije žrtava. Nacrt indikatora je potvrđen kroz konsultativni proces održan u cijeloj zemlji u partnerstvu sa državnim koordinatorom za borbu protiv trgovine ljudima pri Ministarstvu sigurnosti BiH. Indikatori su fokusirani na oblike iskorištavanja koji se najčešće ponavljaju i otkrivaju u zemlji, a obuhvataju trgovinu ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja, prisilnog rada, prisilnog prosjačenja i prisiljavanja na izvršenje krivičnih djela. Stoga, postoje četiri seta indikatora, po jedan za svaki oblik iskorištavanja. Indikatori su dostupni u štampanoj i elektronskoj verziji.

2012. godina. Prema podacima Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, za krivična djela trgovine ljudima i krivična djela koja se vežu za trgovinu ljudima u 2012. godini nadležna tužilaštva su ukupno naredila 19 istraga protiv 42 lica. 9 istraga protiv 22 lica je obustavljeno dok je podignuto 15 optužnica protiv 22 lica. Nadležni sudovi su izrekli 11 osuđujućih presuda protiv 13 lica, od čega je pet zatvorskih kazni protiv 6 lica, 2 novčane kazne protiv 2 lica i 4 uslovne kazne protiv 5 lica. Izrečena je i jedna odbijajuća presuda za 3 lica i dvije oslobađajuće presude za 3 lica.

2013. godina. Prema podacima Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, za krivična djela trgovine ljudima i krivična djela koja se vežu za trgovinu ljudima u 2013. godini tužilaštva u BiH su zaprimila ukupno 17 prijava o krivičnim djelima i 34 izvršioaca. Tužilaštva su tokom 2013. godine naredila 14 istraga protiv 31 lica. Tokom godine nastavljen je rad i na 23 istrage protiv 50 lica iz prethodne godine pa su tužilaštva u toku 2013. provodila ukupno 37 istraga protiv 81 lica. Tužilaštva su donijela odluku o nepokretanju istrage u 7 predmeta protiv 10 lica. Tužilaštva su tokom 2013. godine obustavila 7 istraga protiv 24 lica i podigla 12 optužnica protiv 21 lica, od čega su sudovi potvrdili 11 optužnica protiv 16 lica. Obustavljenih postupaka nije bilo. Sudovi su tokom 2013. godine izrekli 10 osuđujućih presuda protiv 15 lica, od čega je pet zatvorskih kazni protiv 7 lica i 5 uslovnih kazni protiv 8

lica. Tokom 2013. godine nije bilo izrečenih odbijajućih i oslobađajućih presuda kao niti izrečenih osuđujućih presuda sa novčanom kaznom. Izrečena je jedna mjera oduzimanja imovinske koristi.

2014. godina. Prema podacima Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, za krivična djela trgovine ljudima i krivična djela koja se vežu za trgovinu ljudima u 2014. godini tužilaštva u BiH su zaprimila ukupno 23 izvještaja o počinjenim krivičnim djelima za 32 lica. Tužilaštva su tokom 2014. godine naredila 14 istraga protiv 18 lica. Tužilaštva su u izvještajnom periodu donijela odluku o obustavi istrage u 6 predmeta protiv 12 lica i podigla 7 optužnica protiv 9 lica. Sudovi su u toku 2014. godine izrekli 12 osuđujućih presuda protiv 13 lica od čega je 8 zatvorskih kazni protiv 8 lica i 4 uslovne kazne protiv 5 lica. Također je bila jedna oslobađajuća presuda protiv četiri lica.

2015. godina. Prema podacima Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, za krivična djela trgovine ljudima i krivična djela koja se vežu za trgovinu ljudima u 2015. godini tužilaštva su naredila 20 istraga protiv 30 lica. Tužilaštva su u izvještajnom periodu donijela odluku o obustavi istrage u 11 predmeta protiv 22 lica i podigla 9 optužnica protiv 15 lica. Sudovi su u toku 2015. godine izrekli 10 osuđujućih presuda protiv 14 lica od čega je 7 zatvorskih kazni protiv 9 lica i 3 uslovne kazne protiv 4 lica. Također je bila jedna oslobađajuća presuda protiv 2 lica.

2016. godina. Prema podacima Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, za krivična djela trgovine ljudima i krivična djela koja se vežu za trgovinu ljudima u 2016. godini tužilaštva su zaprimila 27 prijave/izvještaja protiv 48 lica. Tužilaštva su naredila 7 istraga protiv 33 lica. Tužilaštva su u izvještajnom periodu donijela odluku o obustavi istrage u 2 predmeta protiv 3 lica i podigla 5 optužnica protiv 25 lica. Sudovi su u toku 2016. godine izrekli 4 osuđujuće presude protiv 10 lica od čega je 4 zatvorskih kazni protiv 7 lica i 1 uslovna kazna protiv 3 lica. Također, bila je jedna oslobađajuća presuda protiv 1 lica.

2017. godina. Kada je u pitanju krivično gonjenje trgovine ljudima i srodnih krivičnih djela, prema podacima Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, za krivična djela trgovine ljudima i krivična djela koja se vežu za trgovinu ljudima u 2017. godini tužilaštva su naredila 27 istraga protiv 38 lica. Tužilaštva su u izvještajnom periodu donijela odluku o obustavi istrage u 8 predmeta protiv 8 lica i podigla 15 optužnica protiv 23 lica. Sudovi su u toku 2017. godine izrekli 17 osuđujućih presuda protiv 17 lica od čega je 14 zatvorskih kazni protiv 14 lica i 1 uslovna kazna protiv 1 lica, te 2 novčane kazne protiv 2 lica. Također, su u izvještajnom periodu bile i 3 oslobađajuće presude protiv 3 lica.